

Datum

4 mei 2022

Onderwerp

VNG Inbreng debat GGZ/MO en suicidepreventie 11 mei 2022

Geachte leden van de vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

U heeft op 11 mei 2022 het debat GGZ/MO en suicidepreventie. Graag brengen wij vanuit de VNG de volgende vijf punten onder uw aandacht. We leggen daarbij de nadruk op de maatschappelijke opvang (MO), de GGZ en de ontwikkelingen rond Beschermd Wonen.

Maatschappelijke opvang en GGZ zijn geen eilanden

U spreekt op het debat over enkele onderwerpen die onderling met elkaar samenhangen. Neemt de druk op de GGZ toe? Dan merken gemeenten dat op straat en zal ook de uitval naar de maatschappelijke opvang toenemen. Slagen gemeenten erin meer mensen uit de MO uit te laten stromen naar een reguliere woning? Dan kan dat alleen op langere termijn een succes worden als er ook (ambulante) zorg en ondersteuning beschikbaar is, zodat mensen niet weer afglijden. Er ligt ook een link met het hoofdlijnen debat Wmo, want nadenken over de houdbaarheid van de Wmo vergt óók nadenken over de manier waarop we de MO hebben ingericht, de groei daarvan en hoe daar mee om te gaan.

Onze vijf punten:

1. Goed dat er aanvulling van middelen komt voor bestrijding dakloosheid

De VNG is blij met de aanvulling van € 65 miljoen in het regeerakkoord voor de Maatschappelijke Opvang. De uitkering van € 385 mln. voor dit doel is al jaren niet meer verhoogd, terwijl de problematiek wel fors is toegenomen. Met deze aanvullende middelen kunnen verbeteringen die onder het vorige kabinet met incidenteel geld zijn ingezet ook worden voortgezet. Wij stellen wel vast dat het rijk de behoefte heeft om in een uitgebreid traject de doelen voor de bestrijding van dakloosheid opnieuw te bepalen, terwijl de vorige staatssecretaris daarvoor in het Brede plan van aanpak dakloosheid met gemeenten, cliënten en uitvoerende partners al plannen voor een toekomstbestendige MO heeft ontwikkeld.

- Wij willen u verzoeken ervoor te pleiten bij de staatssecretaris om de energie te steken in het uitvoeren en duurzaam implementeren van de recent reeds ontwikkelde plannen. We hopen dat de staatssecretaris u kan bevestigen dat hij niet onnodig de tijd wil nemen in het opzetten van een nieuw plan van aanpak.
- Ook willen we u verzoeken er bij de staatssecretaris er op aan te dringen het geld te gebruiken om de achterstanden in MO weg te werken en niet voor andere doelgroepen, zoals de opvang van arbeidsmigranten of van remigranten die onvoorbereid terugkeren naar Nederland. Elke doelgroep vraagt om een andere aanpak, voor deze groepen vinden gemeenten de maatschappelijke opvang niet de juiste weg. Financiering van de terugkeer en tijdelijke opvang

van deze groep moet niet ten koste gaan van de middelen voor de groep voor wie de maatschappelijke opvang onder de Wmo echt bedoeld is.

2. Een goed beeld van de maatschappelijke opvang en de groei daarin is noodzakelijk

De discussie over de toename van dakloosheid wordt nog gevoerd op grond van gebrekkige cijfers. Samen met het rijk werken we aan een monitor om de ontwikkelingen beter en actueler in beeld te krijgen, zodat we de (toenemende) druk op MO zichtbaar kunnen maken. Dat kan dan ook een basis bieden voor de discussie tussen rijk en gemeenten over de benodigde financiële middelen om dakloosheid te bestrijden.

- Ons verzoek is of u er bij de staatssecretaris voor wil pleiten om op grond van een gedeeld beeld met gemeenten, het gesprek te voeren over de omvang van de uitkering voor de MO in het gemeentefonds. In elk geval moet het worden meegenomen als onderdeel in het door de staatssecretaris aangekondigde houdbaarheidsonderzoek Wmo in zijn hoofdlijnenbrief Wmo.

3. De beweging van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis moet doorgaan

Sinds het breed gedragen advies van de Commissie Dannenberg werken gemeenten aan de beweging van klassiek Beschermd Wonen naar meer inclusieve vormen van wonen in de wijk, die we ook wel 'Beschermd Thuis' noemen. In dat traject is veel tijd en energie gestoken door alle betrokken partijen. De beweging is inhoudelijk gedreven, maar er zijn ook aanpassingen nodig in wet- en regelgeving om te zorgen dat zaken goed verlopen en burgers, aanbieders en gemeenten allemaal de vruchten ervan kunnen plukken. Zoals de invoering van de Wet Woonplaatsbeginsel, waarvan indiening door de staatssecretaris is uitgesteld.

We snappen dat de staatssecretaris onzekerheden over dit proces zoveel mogelijk wil voorkomen. Daarom werken we op dit moment intensief en constructief samen met de departementen van VWS en BzK en met inbreng van alle stakeholders om de vragen die er leven goed te beantwoorden. Die vragen hangen ook samen met het (nog vertrouwelijke) rapport van de Raad van State bij het wetsvoorstel om een woonplaatsbeginsel in te voeren binnen Beschermd Wonen. Graag verwijzen we naar de VNG [nieuwsberichten](#) hierover, die we eerder naar buiten brachten.

Verder vinden we het voorbarig om nu een voorschot te nemen op de uitkomsten van het traject dat we op dit moment lopen. Wel hebben we behoefte om een aantal punten nog een duidelijk te benoemen:

- Uitvoeringskracht en zorgvuldige voorbereiding voor en door gemeenten is altijd uitgangspunt voor VNG.
- Gemeenten hebben de regionale samenwerking via de Norm voor Opdrachtgeverschap (inhoudelijk én financieel) in voorbereiding op de doordecentralisatie in nagenoeg het hele land al op orde.
- Het tekort aan passende woningen in de volle breedte is een zorg, ongeacht voor welke uitwerking hier zal worden gekozen. Daarbij zien wij juist ook voordelen van goede spreiding van voorzieningen over het hele land.

4. Consultatie en coördinatie

Het heeft een lange adem gevraagd, maar we zijn blij met de bestuurlijk afspraken over de invoering van de consultatiefunctie in de Zorgverzekeringswet per 2024. Graag pakken we nu ook direct door met de realisatie van de coördinatiefunctie, die eveneens cruciaal is voor een goede organisatie van de GGZ zorg en ondersteuning én van preventie in de wijk. Beide functies zijn immers nodig om samenwerking en afstemming tussen de professionals uit de verschillende

domeinen mogelijk te maken. De Zorgverzekeringswet kent nu nog geen betaaltitels voor deze samenwerking.

- Ons verzoek is of u er bij de staatssecretaris voor wil pleiten om ook de betaaltitel voor de coördinatiefunctie in de Zorgverzekeringswet te regelen.

5. Kabinetsbrede aanpak en aandacht is nodig

Veel mentale gezondheids- en GGZ problemen kennen hun oorzaak (mede) in factoren buiten de zorg, maar hangen bijvoorbeeld samen met basale noden op het gebied van wonen, bestaanszekerheid en leefomgeving. Voor oplossingen zullen de ministers en staatssecretaris dan ook hun collega's van andere departementen moeten betrekken. Wij vragen hier nadrukkelijk aandacht voor.

Gemeenten kunnen op al deze terreinen, en dus in de beweging naar preventie, een rol van betekenis spelen, maar moeten daartoe wel financieel en instrumenteel in staat worden gesteld. Het is tijd om uitgaven in het sociaal domein niet meer beheersmatig te benaderen en te zien als een kostenpost, maar als een zinvolle investering die de doelen van dit kabinet dichtbij en met inwoners kan realiseren.